

Säilitusalane täiendkoolitus

Konserveerimine: **puhastamine**

- Ennetav ja korrektiivne säilitamine
- Puhastamine
- Miks puhastada? Mis on „mustus“?
- Puhastusmeetodid
- Kuivpuhastus
- Töövahendid ja materjalid

Heige Peets

Ennistuskoda Kanut

heige.peets@kanut.ee 6 44 25 63

Kogude säilitamine

Ennetav säilitamine

preventive preservation

eesmärk:

maksimaalselt

aeglustada kogude

vananemist, objekte

seejuures töötlemata

Korrektiivne säilitamine

remedial preservation

eesmärk :

objekti seisundi

parandamine, mis eeldab

objektikeskset praktilist

tegevust -

konserveerimist

restaureerimist.

Korrektiivne säilitamine

- Esemete puhastamine on **konserveerimine**
- **Seda peab teostama konservaator**
- **Võib teostada ka vastava väljaõppe saanud personal, keda juhendab konservaator**
- **Kogu tegevus peab olema dokumenteeritud**

Puhastamine

- Konservatori respekt objekti suhtes igasugustel töötlustel on iseenesestmõistetav, kuid puhastusprotsess on alati seotud **riski(de)ga.**
- **Puhastamine on alati pöördumatu protsess.**

Puhastamine

- Miks puhastada?
- Mida puhastada?
- Kuidas puhastada?
- Millal puhastusprotsess lõpetada?

Miks puhastada?

- Konserveerimistöö peamine eesmärk on tagada objekti stabiilsus.
- Puhastamine moodustab stabiliseerimis - protsessi olulisema osa, sest mustus on materjali lagunemise potentsiaalne allikas.

Mida puhastada?

- Tolm
- Hallitus
- Korrosiooniproduktid
- Materjali vananemisel tekkivad laguproduktid
- Mis on „mustus“?

Mis on „mustus“?

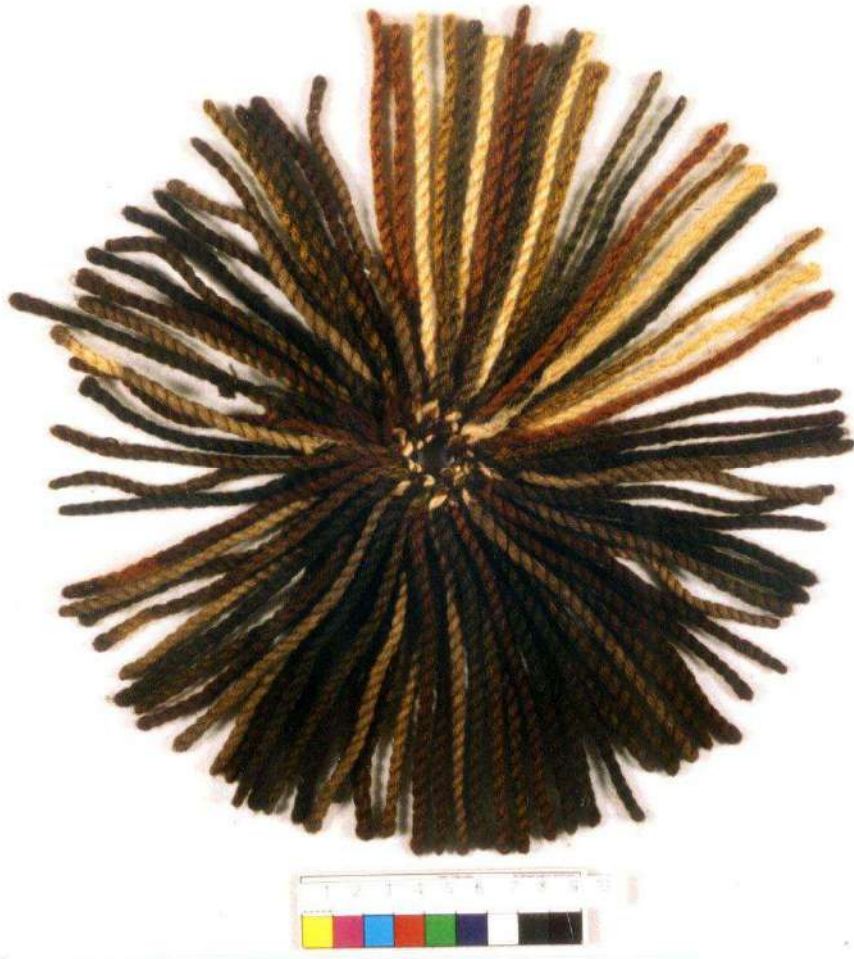
- mustus on materjal, mis asub vales paigas
- „võõrkehad“ mis ei ole originaalmaterjali osad - tolm, rasu, hallitus, liimid, parandusmaterjalid jms

Mis on „mustus“?

- Materjali vananemise produktid, mis on teisenenud originaalmaterjal – korrosioonproduktid lagunev põhimaterjal ja kattekihid

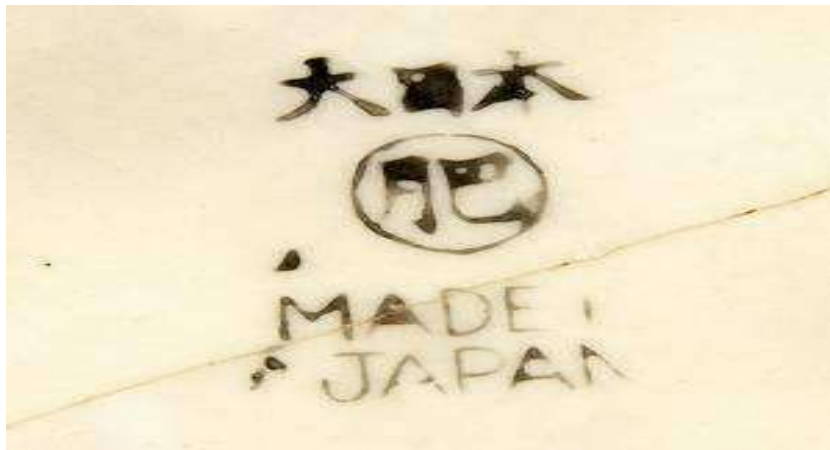
Puhastusmeetodid

Mustuse olemuse
objektil määravad

- **adhesioonijõud**, mis hoiavad mustust esemel ja
- **kohesioonijõud**, mis hoiavad koos mustuse molekule

Puhastusmeetodid

- Puhastusprotsessis tuleb leida **adhesiooni-** ja **kohesioonijõule** võrdne jõud.
- Valitav puhastusmeetod peab olema selline, mis mustust mõjutades ei mõjutaks objekti.

Puhastusmeetodid

Võimalused on :

- Mitte midagi teha
- **Kuivpuhastus**
- Töötlus vesilahustega
- Lahustitega töötlus

Puhastusmeetodid

- Objektiga **nõrgalt** liitunud mustust on võimalik puhastada eset kahjustamata, kui materjal ei ole urbane ja mustus pole läinud pooridesse
- Tolm, värskelt langenud tahm, pulbrilised ained jms

Kuivpuhastus

- See on **mehhaaniline meetod** mustuse ja objekti vaheliste sidemete lõhkumiseks.
- Alati tuleb valid selline meetod, millel silmaga märgatav kahjustav toime on kõige väiksem.

Töövahendid ja materjalid

- Harjad ja pintslid
- Puhastuslapid
Pel - Cloth tüüpi
tolmulapid
- Puhastuskäsnad,
kustutuskummid,
kummipuru. Wishab®
tooted
- Kiupliiatsid, terasvill

Töövahendid ja materjalid

- Vaakumpuhastus ja tolmuimejad (HEPA filter)
- Tolmuimeja miniotsikud
- Kaitsevõrgud

- Vaakum-kuivpuhastuslaud

Töövahendid ja materjalid

Abivahendid

- Filterpaber, Mylar tüüpi kile, võrkriie
- Raskused – liiva või haavlikotid objekti fikseerimiseks
- Respiraator, kummikindad, põll, rõivakaitsed
- Valgustiga luup-lamp

Töövahendid ja materjalid

Lahustid

- Lahusti valib ja sellega tohib töötada vaid konservator !
- Sobilike laiatarbetoodete kasutamisel, peab olema etiketil kasutusjuhend, retseptuur ja toote riskilaused (R- laused)

Tervisekaitse ohutunnuste järgi on kemikaal mürgine ja võib põhjustada vähktõbe –
riskilause R-45
white spirit
(lakibensiin) toode
Vivacolor Unit tüüp 1

- www.ktk.ee Kemikaalide ohutunnused ja riskilaused

Konserveerimine: objektide puhastamine

- Puhastusvahendite kasutamine eeldab puhastusmaterjalide omaduste tundmist ja otstarbekat valikut puhastatava eseme seisundist lähtuvalt.
- TÄNAN!

